

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 365/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. L. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 32/2008 z 3. júla 2008 a sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2008, ako aj nezákonnosti postupu Okresného súdu Trnava v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. Tp 184/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2008 doručená sťažnosť J. P., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. K., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 32/2008

z 3. júla 2008 a sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2008, ako aj nezákonnosť postupu Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 184/2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: PPZ-17/BOK-B-2007 z 27. septembra 2007 bolo voči sťažovateľovi vznesené obvinenie z účasti na trestnom čine brania rukojemníka formou organizátorstva podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) v spojení s § 234 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona.

Vyšetrovateľ uznesením sp. zn. ČVS: PPZ-17/BOK-B-2007 z 27. septembra 2007 vylúčil uvedenú sťažovateľovu vec zo spoločného konania v trestnej veci obvinených Ľ. K., kpt. J. M. a P. K. stíhaných pre trestný čin brania rukojemníka podľa § 234a ods. 1 a 2 písm. a), b) a c) Trestného zákona trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona a trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a ods. 1 a 4 Trestného zákona na samostatné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod samostatnou sp. zn. ČVS: PPZ-60/BOK-B-2007.

Podľa sťažovateľa vylúčenie veci na samostatné konanie bolo vyšetrovateľom odôvodnené tým, že poukázal na skutočnosť, že uznesením sp. zn. ČVS: PPZ-17/BOK-B-2007 z 21. apríla 2007 bola podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku s poukázaním na ustanovenie § 18 ods. 1 a 3 Trestného poriadku spojená trestná vec obvinených Ľ. K., kpt. J. M. a P. K. stíhaných pre trestný čin brania rukojemníka spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 234a ods. 1 a ods. 2 písm. a) v spojení s § 9 ods. 2 Trestného zákona s trestnou vecou obvinených Ľ. K. a práp. D. O. pre trestný čin brania rukojemníka podľa § 234a ods. 1 a ods. 2 písm. a), b) a c) a trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla formou spolupáchateľstva podľa § 249a ods. 1 a 4 Trestného zákona v spojení s § 9 ods. 2 Trestného zákona. Vyšetrovateľ v rámci ďalšieho odôvodnenia uznesenia poukázal na znenie § 21 ods. 1 Trestného poriadku a následne konštatoval, že *„rozhodol takto na základe toho, že ja nie som a ani som nikdy nebol osobou, ktorá podlieha pôsobnosti vojenských súdov podľa § 12 Trestného poriadku“*.

Dôvody na vylúčenie vecí na samostatné konanie sú ustanovené v § 21 Trestného poriadku a podľa sťažovateľa v jeho trestnej veci nikdy neexistovali, a ani skutočnosť, že on sám na rozdiel od ostatných obvinených nepodliehal pod právomoc vojenských súdov, nie je dôvodom na vylúčenie jeho vecí na samostatné konanie. Tento argument navyše „*stratil svoje akékoľvek opodstatnenie*“ po 1. marci 2008, keď nadobudol účinnosť zákon č. 61/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 61/2008 Z. z.“), podľa ktorého boli príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky vyňatí spod právomoci vojenských súdov.

Napriek tomu, že sťažovateľ navrhol pri preštudovaní spisu spojenie uvedených vecí na spoločné konanie, 13. mája 2008 boli v oboch trestných veciach podané samostatné obžaloby okresnému súdu. Hlavné pojednávanie v sťažovateľovej veci bolo nariadené na október 2008 a vo veci J. M. a spol. na august 2008, z čoho podľa neho vyplýva, že „*ani podmienka urýchlenia vecí nie je splnená, nakoľko obidve veci budú prebiehať paralelne vedľa seba v tom istom čase*“.

Podľa sťažovateľa opodstatnený v tomto prípade nie je ani argument okresného súdu uvedený v uznesení sp. zn. 6 T 36/2008 zo 17. júna 2008, podľa ktorého „*spojením vecí by mohol vzniknúť problém s dĺžkou väzby*“, pretože takýto argument je v rozpore s § 79 ods. 2 Trestného poriadku. Krajský súd sa navyše v uznesení sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2008 ani jeho návrhom na spojenie vecí nezaoberal.

Pri naplnení zákonných podmienok spojenia vecí je podľa sťažovateľa vždy „*nutné trvať na vykonaní spoločného konania, nakoľko jeho účelom je prejednanie všetkých trestných činov toho istého obvineného, resp. trestné činy rôznych obvinených, ktoré spolu súvisia v jednom konaní*“. V danom prípade sa vylúčenie vecí sťažovateľa na samostatné konanie podľa neho „*prieči základným zásadám trestného konania – zásade účelnosti,*

hospodárnosti a účinnosti trestného konania. Taktiež výchovný vplyv by takýmto konaním mohol byť zmarený“.

Okresný súd podľa sťažovateľa porušuje svojím postupom v uvedenom konaní zákon „*tým, že v čase, keď ešte ani jedna z vecí nie je právoplatne skončená núti obvineného v jednej trestnej veci vystupovať ako svedok v druhej a naopak“*. Takýmto postupom sa okresný súd „*dopúšťa závažných procesných pochybení a všetky dôkazy takto vykonané sú procesne nespôsobilé“*. Vylúčením sťažovateľovej veci na samostatné konanie došlo podľa neho aj k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, pretože jeho vec „*nemôže byť posudzovaná spoločne vo všetkých jej súvislostiach, keďže je rozdelená do dvoch rozdielnych konaní, pričom sa jedná o jeden trestný čin rôznych obvinených“*.

S poukazom na uvedené sťažovateľ dospel k záveru, že vzhľadom „*na existenciu tzv. objektívnej súvislosti trestných vecí viacerých páchatel'ov je potrebné pri splnení zákonných podmienok vykladať vykonanie spoločného konania ako obligatórne, nie ako fakultatívne“*.

Sťažovateľ bol uznesením okresného súdu č. k. Tp 143/2007-10 z 28. septembra 2007 vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, pričom väzba sa mu začala započítavať od 26. septembra 2007 od 15.30 h. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením č. k. 3 Tpo 43/2007-31 z 23. októbra 2007 tak, že ju zamietol. Okresný súd následne nevyhovел ani jeho ďalším žiadosťami o prepustenie z väzby a sťažnosti proti týmto rozhodnutiam boli krajským súdom vždy zamietnuté s rovnakým odôvodnením. Uvedené odôvodnenia boli totožné s odôvodneniami uznesení vydanými v jeho veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 13/2002, v ktorej bol napokon sťažovateľ krajským súdom prepustený na slobodu.

Na verejnom zasadnutí 17. júna 2008 okresný súd uznesením sp. zn. 6 T 36/2008 rozhodol o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa. Sťažnosť sťažovateľa zahrňujúcu súčasne návrh na spojenie vecí krajský súd opätovne uznesením sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2008 zamietol s rovnakým odôvodnením ako v predchádzajúcich rozhodnutiach.

Sťažovateľ 13. mája 2008 pri preštudovaní spisu požiadal o prepustenie z väzby na slobodu z dôvodu odpadnutia, resp. neexistencie dôvodov väzby a súčasne požiadal o spojenie jeho trestnej veci s vecou J. M. a spol. na spoločné konanie. Okresný súd jeho žiadosť uznesením „*pod sp. zn. Tp 58/08*“ zamietol a potvrdil existenciu dôvodov väzby podľa § 71 písm. a) a b) Trestného poriadku. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu bola krajským súdom zamietnutá.

Z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí podľa sťažovateľa „*nevyplýva žiadna konkrétna skutočnosť, na základe ktorej by existovala dôvodná obava z môjho úteku, či skrývania sa alebo vyhýbania sa trestnému stíhaniu alebo trestu... ani vo veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn.: 1 T 13/2002 pre návod za dokonaný trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona, nebol v mojom prípade nikdy daný dôvod tzv. útekovej väzby (hoci tieto tzv. kontakty by museli byť dané aj vted). Vždy som sa riadne dostavoval na úkony trestného konania a z vyšetrovacieho spisu i po jeho doplnení o ostatnom rozhodovaní o väzbe nevyplýva žiadna konkrétna skutočnosť, ktorá by zakladala dôvod tzv. útekovej väzby.*“. Rovnako v odôvodnení napadnutých rozhodnutí „*absentuje akákoľvek relevantná skutočnosť, ktorá by odôvodňovala obavu z mojej kolúznej činnosti*“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nálež:

„1. Ústavný súd SR vyslovuje nezákonnosť celého doterajšieho postupu Okresného súdu Trnava, ktorý odmietol spojiť trestnú vec obv. J. P. s trestnou vecou M. a spol. a tiež vyslovuje všetky doteraz vykonané dôkazy za procesné nespôsobilé.

2. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tpo/32/2008 zo dňa 03. 07. 2008 ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tos/75/2008 zo dňa 03. 07. 2008 porušil základné právo J. P. zaručené v čl. 17 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR ako aj jeho právo zaručené v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tpo/32/2008 zo dňa 03. 07. 2008 ako aj Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tos/75/2008 zo dňa 03. 07. 2008 sa zrušuje a Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby J. P. neodkladne prepustil z väzby na slobodu.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru boli porušené uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2007, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 32/2008 z 3. júla 2007, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o nevyhovení jeho žiadosti o prepustenie na slobodu. Sťažovateľ taktiež v sťažnosti namietal nezákonnosť postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 184/2007, ktorým „odmietol spojiť trestnú vec obv. J. P. s trestnou vecou M. a spol...“.

II.A K namietanej nezákonnosti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 184/2007

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti argumentoval, že k nezákonnosti postupu okresného súdu došlo v súvislosti s nevydaním uznesenia o spojení jeho veci a veci J. M. a spol. na spoločné konanie. V dôsledku tohto postupu sú pritom podľa neho všetky dosiaľ vykonané dôkazy „procesne nespôsobilé“.

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III ÚS 79/02).

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený sa môže od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku sú všetky orgány činné v trestnom konaní a súd povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto,

že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd v prípade podania odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu ako súdu prvého stupňa v predmetnej veci je súdom s plnou jurisdikciou, v ktorého právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu, vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu okresného súdu.

Sťažovateľ teda prípadné procesné pochybenia okresného súdu, resp. prípadnú nezákonnosť postupu okresného súdu majúcu vplyv na rozhodnutie vo veci samej, resp. na realizáciu svojho práva na obhajobu v priebehu trestného konania vedeného proti nemu má možnosť účinným spôsobom namietat' pred všeobecným súdom, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu sťažovateľových práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2008

K porušeniu v sťažnosti označených práv malo dôjsť uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 75/2008 z 3. júla 2007 tým, že sa v ňom návrhom sťažovateľa na spojenie vecí bližšie nezaoberal a nevyhovel mu, hoci pri splnení zákonných podmienok, napr. pri existencii tzv. objektívnej súvislosti trestných vecí viacerých páchatel'ov ako v uvedenom prípade, je podľa neho potrebné „*vykladať vykonanie spoločného konania ako obligatórne, nie ako fakultatívne*“.

V tejto súvislosti musel ústavný súd preskúmať najprv otázku, či je možné, aby prípadné sťažovateľom namietané pochybenia, resp. nedostatky činnosti orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu) mohli dosiahnuť ústavnoprávny rozmer, t. j. aby v dôsledku takéhoto postupu orgánu verejnej moci došlo aj k zásahu do ústavou alebo dohovorom zaručených práv a slobôd. V danej veci však samotné prípadné procesné pochybenie krajského súdu pri rozhodovaní o procesom návrhu sťažovateľa na spojenie

vecí, podľa ústavného súdu túto intenzitu nemôže dosiahnuť. V trestných veciach, v ktorých boli obžaloby podané samostatne, dáva v § 21 ods. 3 Trestný poriadok všeobecnému súdu možnosť, a nie povinnosť, pri splnení podmienok spoločného konania spojiť veci na prejednanie a rozhodnutie. Z vyjadrenia sťažovateľa v sťažnosti týkajúceho sa „*straty opodstatnenosti*“ samostatného prejednania uvedených trestných vecí po nadobudnutí účinnosti zákona č. 61/2008 Z. z. je zrejmé, že sám sťažovateľ uznáva, že dôvod na vylúčenie jeho veci na samostatné konanie existoval minimálne v čase jej vylúčenia na samostatné konanie. Následné rozhodnutie o nevyhovení návrhu sťažovateľa na spojenie vecí, resp. prípadné nerozhodnutie o tomto návrhu je rozhodnutím v rámci procesného postupu, ktoré vo svojich dôsledkoch nijako nemôže obmedziť, resp. ovplyvniť rozsah práv patriacich sťažovateľovi, resp. zasiahnuť do jeho v sťažnosti označených práv a slobôd.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

II.C K namietanému porušeniu sťažovateľových práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 32/2008 z 3. júla 2008

Sťažovateľ v sťažnosti taktiež namietal, že ním označené práva boli porušené aj uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 32/2008 z 3. júla 2007, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o nevyhovení jeho žiadosti o prepustenie na slobodu, v ktorom podľa neho nie sú vymedzené konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvody jeho väzby.

Z obsahu rozhodnutí súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnom konaní vyplýva, že všeobecné súdy v tejto veci dosiaľ uzavreli, že vo vzťahu k sťažovateľovi existuje dôvodné podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti [trestného činu brania rukojemníka podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. a) spáchaného formou organizátorstva podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona] násilnej povahy s cieľom dosiahnuť majetkový a finančný prospech. Zistené skutočnosti podľa nich opodstatňovali záver, že stíhaná trestná činnosť

sťažovateľa sa vyznačovala „*vysokou latenciou, organizovanosťou, brutalitou a identifikovanie jej páchatel'ov tvoriacich špecifickú (tzv. policajnú) organizovanú skupinu bolo možné až po uplynutí 8 rokov len na základe aktívnej spolupráce 2 členov skupiny s orgánmi činnými v trestnom konaní*“. Páchatel' v pozícii organizátora mal spáchať uvedený trestný čin ako člen zločineckej skupiny, v ktorej zrejme zastával jednu z významných vodcovských pozícií. Vzhľadom na uvedené krajský súd pri odôvodnení obavy z toho, že sa sťažovateľ bude vyhýbať trestnému stíhaniu, poukázal vo svojom rozhodnutí na skutočnosť, že v tomto prípade ide o obzvlášť závažný úmyselný trestný čin, za ktorý mu hrozí vysoký nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere od 8 do 12 rokov. Ako aj na to, že hrozba vysokého trestu, a tým aj intenzita obavy z jeho úteku alebo vyhýbania sa trestnému stíhaniu je navyše u sťažovateľa umocnená, resp. zvýšená aj tým, že je proti nemu na krajskom súde vedené ďalšie trestné stíhanie pod sp. zn. 1 T 13/2002 pre návod na dokonaný trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. h) Trestného zákona a iné.

Sudca krajského súdu vo svojom rozhodnutí zotrval aj na závere o existencii dôvodnej obavy, že v prípade prepustenia na slobodu bude sťažovateľ pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku]. Vo vzťahu k tomuto záveru vo svojom rozhodnutí uviedol: „*Trvanie dôvodu väzby u obvineného v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. vyplýva zo spôsobu vykonania samotnej trestnej činnosti, spôsobu jej utajenia pred odhalením ako aj z výpovedi samotného obvineného. Je nesporné, že obvinený disponoval a stále disponuje s kontaktmi na súčasných alebo bývalých príslušníkov policajného zboru v rôznom služobnom zaradení a teda aj vedomosťami o spôsobe, formách a metódach služobnej činnosti orgánov činných v trestnom konaní, ktoré skutočnosti odôvodňujú obavu z marenia objasňovania trestnej činnosti obvineným, najmä odstraňovaní existujúcich stôp, ovplyvňovaním poškodených, prípadne svedkov. V tomto smere treba poukázať napr. na činnosť M. Z., blízkeho spolupracovníka obvineného, ktorý o svojich výpovediach vo veci 1T/13/2002 jednoznačne uvádzal strach z obvineného a žiadal o ochranu svojej rodiny.*“

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Ústavný súd už rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že existencia zákonného dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nevyžaduje [na rozdiel od dôvodu opätovného vzatia do väzby podľa § 71 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku] preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu (dôvodná obava), že obvinený by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohol v prípade ponechania na slobode konania kolúznej povahy dopustiť (m. m. III. ÚS 68/08).

Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 5 Tpo 32/2008 z 3. júla 2008 odôvodnil existenciu dôvodného podozrenia sťažovateľa zo spáchania trestného činu a súčasne poukázal na skutočnosti zakladajúce jeho obavu, čo sa týka existencie dôvodov útekovej, ako aj kolúznej väzby u neho. Vo vzťahu k útekovej väzbe oprel krajský súd svoje rozhodnutie o dôvody predpokladané zákonom, zohľadňujúc ďalšie skutočnosti spojené s osobou sťažovateľa (hrozba vysokého trestu v spojení s ďalším trestným konaním vedeným proti nemu). Okrem týchto dôvodov obavu z kolúzneho konania sťažovateľa odôvodnil aj ďalšími konkrétnymi skutočnosťami (spôsob vykonania trestnej činnosti, jej utajenie pred odhalením, existencia väzieb na súčasných a bývalých príslušníkov Policajného zboru v súvislosti s faktom, že stíhaná trestná činnosť mala byť spáchaná spolu s osobami, ktoré boli v tom čase príslušníkmi Policajného zboru, ako aj o výpoveď blízkeho spolupracovníka sťažovateľa, ktorý mal z neho strach a žiadal o ochranu svojej rodiny). Podľa ústavného súdu krajský súd sa vo svojom rozhodnutí v rámci jeho odôvodnenia vysporiadal zo všetkými právne významnými skutočnosťami dôležitými pre jeho rozhodnutie, ktoré podoprel konkrétnymi skutkovými závermi, pričom hodnotenie zistených skutkových okolností krajským súdom nepovažuje za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené.

Sťažovateľ namietal protiústavnosť napadnutého rozhodnutia aj vzhľadom na to, že toto rozhodnutie je podobné, resp. obdobné čo sa týka dôvodov, ako predchádzajúce rozhodnutia o jeho väzbe. Dôvody väzby sú spravidla úzko späté s osobou páchatel'a a charakterom trestnej činnosti, čo do istej miery určuje aj ich stálosť. Na druhej strane však intenzita dôvodov väzby závisí od významu, resp. preukaznej hodnoty konkrétnych okolností prípadu, ktorými sú tieto dôvody podopreté. Nie je potrebné, aby v každom štádiu trestného konania museli súdy rozhodujúce o väzbe svoje rozhodnutie podložiť vždy novými okolnosťami, pokiaľ preukazná hodnota okolností zrejmých už v počiatočných, resp. predchádzajúcich štádiách trestného konania je dostatočná na to, aby odôvodnila záver o aktuálnosti, resp. o pretrvávaní dôvodov väzby. Vzhľadom na dĺžku väzby sťažovateľ'a a intenzitu dôvodov väzby uvedených v rozhodnutí krajského súdu ústavný súd tento argument sťažovateľ'a týkajúci sa podobnosti rozhodnutí o jeho väzbe nepovažoval za relevantný.

Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu znenie ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku aplikovaného všeobecnými súdmi v danej veci ani povaha a účel väzby ako procesného zaist'ovacieho inštitútu dočasnej a preventívnej povahy nevyklúčujú interpretáciu a výklad označeného ustanovenia Trestného poriadku, ktoré použil krajský súd v sťažovateľ'ovej veci.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľ'a v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2008